

Ми працюємо заради духовного
відродження людства

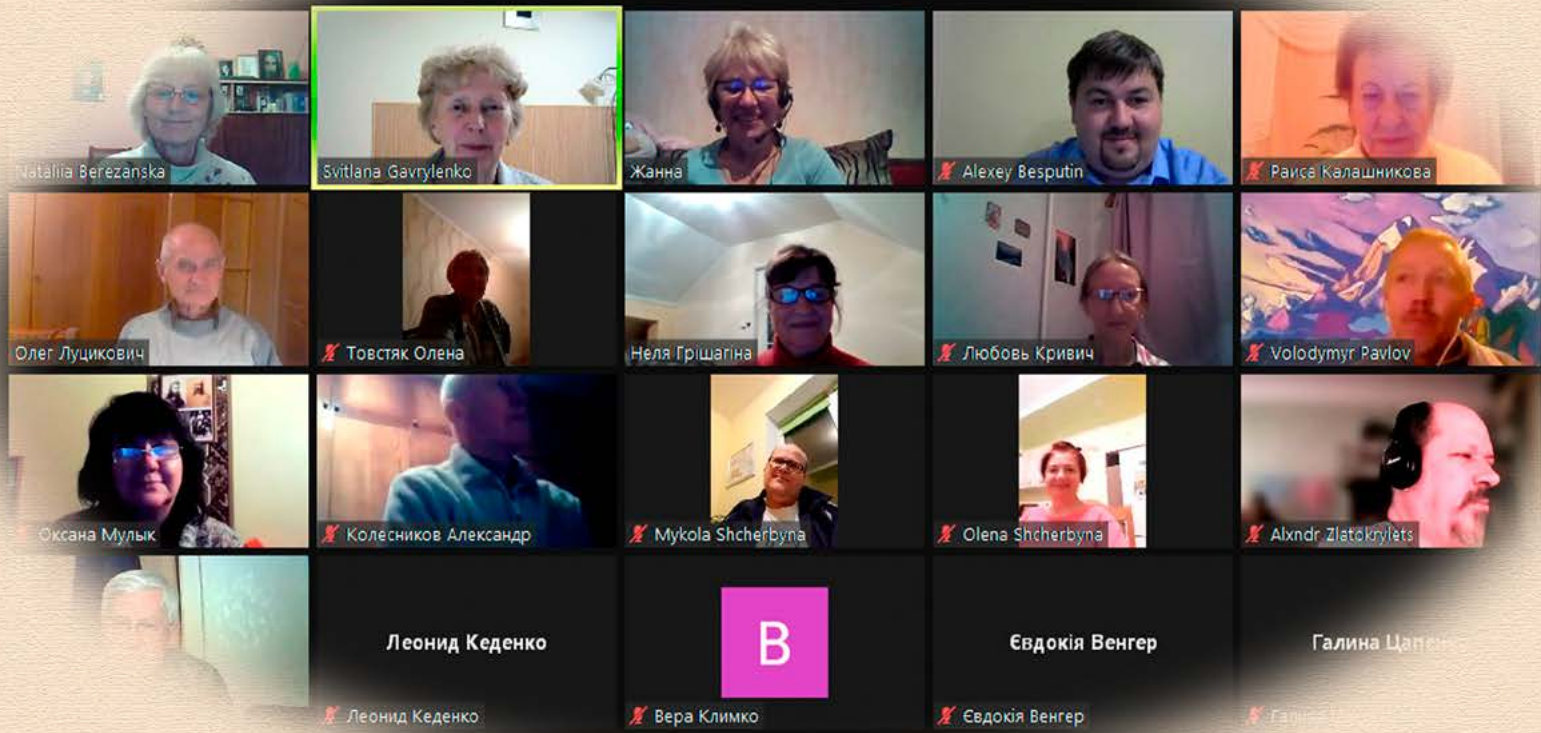

СВІТОЧ

№ 68,
ЖОВТЕНЬ
2022 р.

Орган Теософського Товариства в Україні

Від редактора	2
З днем народження, Теософське Товариство!	3
К истокам	4
У пошуках істини – Анні Безант ...	8
Хронологія в оккультной философии	14

Нариси з історії молодих теософів	19
Теософська битва	26
Е.П.Б. и предвестники нового искусства	30
Поетична сторінка	34

Від редактора

Дорогі друзі, колеги, сестри і брати!

Перед вами черговий випуск електронного журналу, що кожні два місяці випускається Теософським товариством в Україні.

Його назва свідчить про те, що ми розуміємо головною задачею всіх тих, хто прийняв до свого серця величній ідеї Теософії, нести Світло знання, розуміння, осягнення у цей світ і перетворювати це Світло у дії.

Ми розпочали осінній сезон своєї теософської роботи, він же співпадає з початком нового року у Теософському товаристві, за традицією він припадає на 1 жовтня. Це завжди пов'язане з підведенням підсумків нашої різноманітної діяльності, яка не зупинилася підчас війни, але навіть урізноманітнилась, хоч і перейшла в основному в онлайн формат. Важливою подією минулих двох місяців була зустріч, присвячена Дню Вісника Світла, Дню народження Олени Блаватської 12 серпня. Разом з нами цю подію поділив і запрошений гість, національний лектор Індії, Арні Нарендран. Він розповів про мало відомі сторінки з життя ОПБ, підчас її перебування в Індії, у Бенаресі (зараз Варанасі).

Цей випуск прийде до читачів напередодні важливих для всіх причетних до ТТВУ людей подій. По-перше, нашої української щорічної Конвенція, яка цього року відбудеться онлайн. Як і завжди, вона приурочена до Дня Народження Теософського товариства, і буде проходити через Зум 19–20 листопада. Ключова нота: **ЖИТИ СЬОГОДНІ: ВИКЛИКИ ВНУТРІШНЬОГО ЖИТТЯ**. Міжнародний Президент ТТ Тім Бойд дав згоду виступити перед теософами України. По-друге, Міжнародної Конвенції в Адьярі, яка відбудеться вживу з 31 грудня по 4 січня у Адьярі, з прямою онлайн інтернет-трансляцією по всьому світу. Ключова нота цьогорічної Конвенції: «НАША ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНОМУ СВІТІ». Відкрита реєстра-

ція на участь у Конвенції, див. інформацію у нашому журналі нижче. Відповідальність є невід'ємною рисою людини, яка йде по духовному шляху, і ядром цієї риси є відповідальність за себе особисто. Вона багатогранна, це і певне володіння собою, або самовладання, це і певна психологічна, економічна, соціальна самодостатність. Саме вона дає базис для прийняття відповідальності за інших. Спочатку це вузьке коло близьких людей, потім це коло ширшає, доходючи до людства, планети, Всесвіту. Дехто думає, що він такий маленький, він нього нічого не залежить. Але це не зовсім так. Сила думки, любов серця не має меж. Кожна жива істота має своє місце у Всесвіті, а місце людини в ньому дуже почесне і впливове, варто лише усвідомити це і використовувати на благо. Подумаємо над цим, це буде ключовою нотою нашого наступного теософського року.

Характерною рисою нашого теософського життя за останні два місяці залишається активна діяльність Теософського Ордену служіння у наданні різноманітної допомоги постраждалим під час військових дій. Дякуємо всім, хто реально докладав до цього свої зусилля, свій труд, вміння, добре серце. Ми щиро вдячні за фінансову підтримку нашим членам та іноземним партнерам ТОС. Ця робота відображається на нашому інформаційному блозі ТОС https://ukr-tos.blogspot.com/p/blog-page_87.html За останні два місяці відбулося значне оновлення цього блогу, систематизація його контенту. Запрошуємо вас ознайомитись з результатами цієї роботи. Велика вдячність за їх зусилля в цьому напрямку Валентині Мішиній, Володимиру Дрьомову, Леоніду Кеденко.

Друзі, наш журнал виходить, щоб об'єднати всіх людей Доброї Волі. Нехай Світла і Любові стане більше у світі! А ми давайте об'єднаємо свої зусилля на тому Шляху, який свідомо обрали для служіння людству. І хай благословенні будуть Ті, Хто вказав нам Шлях!

Світлана Гавриленко

З днем народження, Теософське Товариство!

Дорогі друзі!

Цього року 17 листопада виповнюється 147 років з Дня заснування Теософського Товариства, що стало Міжнародною Організацією, основною метою якого є: сприяти формуванню ядра Всесвітнього Братства Людства без відмінностей раси, статі, віросповідання, освітнього цензу і т.і, і навіть ширше, маючи на увазі Єдність Життя у всьому різноманітті форм, як людських, так і не людських.

Теософія увійшла в наше життя, стала нашим духовним орієнтиром, визначає наше спітосприйняття та є основою нашого світогляду. Також теософія стала для багатьох з нас каталізатором внутрішніх змін, джерелом натхнення, фактором дорослішання та більш усвідомленого ставлення до подій нашого життя. Велика сердечна вдячність їй за це. Це дійсно кузня для людських душ на їх шляху до Всесвітньої Души. Ми вдячні також всім тим, для кого Товариство стало родиною братів і сестер, хто протягом майже півтора століття ніс цей смолоскип через буремні події та подолав багато несприятливих обставин. Тепер таке випробування випало нам, і є впевненість в тому, що тримаючись разом і спираючись на досвід своїх славних попередників, ми виконаємо це завдання і передамо свою естафету далі.

Багато цікавого можна було би почути у відповідях на запитання: «А що означає для Вас Теософія?» Давайте познайомимося з однією з таких відповідей.

Теософія – це...

Джадж У.К., один із засновників ТТ, окультист, письменник

Теософія – це конфесія;
Це милість Бога у вашому житті;
Це сила Бога у вашій роботі;
Це радість Бога у вашій забаві;
Це світ Бога у вашому відпочинку;
Це мудрість Бога у вашій думці;
Це любов Бога у вашому серці;
Це краса Бога у ваших стосунках із ближніми.

The Temple Artisan, липень-серпень-вересень 2001 р.

К истокам

Раиса Калашникова, Лариса Пустовойтова, г. Кропивницкий

Мы все знаем, что День основания Теософского общества – 17 ноября 1875 года. Но все ли мы знаем, почему именно этот день следует считать датой его основания? Все ли мы знаем, что и когда стало толчком к созданию Общества, кто первый озвучил эту идею и дал обществу название «Теософское»? Да, можно было бы сказать, что эта идея принадлежала Великим Гималайским Учителям. Действительно, это так. Учитель М., с которым Елена Петровна Блаватская впервые встретилась 12 августа 1851 года (в свой день рождения!) в Лондоне, выразил желание, чтобы именно она в будущем стала основателем такого общества. Уже тогда он рассказал ей, как нужно его формировать. Но прошло почти 25 лет, прежде чем об этом было заявлено во всеуслышание.

Чтобы ответить на все эти вопросы, давайте переместимся в Нью-Йорк, на улицу Ирвинг Плейс, 46, где в 1875 году жила и работала Е.П.Б. В то время она была уже знаменитой личностью во всём мире. К ней съезжались посетители со всех концов земного шара по самым разным вопросам.

Целыми днями стояли в очереди те, кто жаждал встречи с ней. Некоторых она интересовала как необыкновенная личность. Но многих интересовали вопросы, связанные с наукой. И причиной этому было то, что Елена Петровна первая бросила вызов научному материализму, заявив, что «наука на одном «аэродинамическом крыле» – против проектирования которого она не возражала – далеко не улетит, ей надо срочно позаботиться о проектировании второго крыла – духовного, вечного двигателя эволюционного процесса». Блаватская защищала «науку древности и магии» (Елена Петровна использовала слово «магия», как синоним слов «оккультизм и теософия»). За разъяснением разных вопросов к ней съезжались все, кто интересовался оккультизмом, и кого она привлекала как личность.

В один из таких дней, а именно, «7 сентября 1875 года господин Джордж Х. Фелт, инженер и архитектор, прочитал очень содержательную лекцию об «Утерянном каноне пропорций египтян» примерно семнадцати присутствующим, собравшимся в апартаментах Е. П. Б.

Фелт показал, как на стене храма могла быть начертана «Звезда Совершенства», `внутри которой будет раскрыт весь секрет геометрической пропорции, и что иероглифы вне «Звезды» были просто отвлекающими, чтобы ввести в заблуждение искателя диковинок. «Звезда Совершенства» состояла из окружности с вписанным и описанным квадратами, содержащими обычный треугольник, два египетских треугольника и пятиугольник. Эта диаграмма не только раскрыла секреты Каббалы, но применённая к древнеегипетской архитектуре, так же как и к греческой, показала, как были созданы все шедевры, включая даже статуи. В музыке, в призматических цветах, в конфигурации листьев и в пределах всей Вселенной он (Фелт) нашёл тот же самый закон пропорциональной гармонии. Эта диаграмма, применённая к Египетской таблице иероглифов, указала на части, которые нужно было прочитать, и выявила поразительные соответствия. Фелт применил её также к мозаичным сведениям о сотворении Мира и к истории о Рае и также показал здесь соответствия, указывающие на общеизвестные истины в Каббалистических школах далёкого прошлого. Фелт обнаружил, что Египетские жрецы были адептами в магической науке, и обладали силой вызывать и использовать духов первоэлементов (стихий). Они оставили в записях формуляры, которые он (Фелт) расшифровал и успешно подверг испытанию. Он считал, что почти необработанные фигуры в Египетских храмах были не мифическими фигурами, но образами реальных форм, которых видели «духи» древних египтян. Он объявил, что сможет, сле-

дую определённым формулам, открытым в Египте, перевести или трансформировать свой разум в другое состояние так, чтобы он тоже смог увидеть эти фигуры.

Последовала оживлённая дискуссия, во время которой полковнику Олькотту пришла идея, что «было бы хорошо создать общество, чтобы продолжать и продвигать такие оккультные исследования». Он передал записку Е. П. Б., которая согласилась. (Г-жа Безант отмечает в «Люцифере», апрель 1895, с. 105: «Она (Е. П. Б.) сама рассказала мне, как её Учитель поручил ей основать общество и как по его поручению она написала предложение о создании его на листке бумаги, и передала его У. Джаджу, чтобы тот отдал его полковнику Олькотту, и после этого Общество начало своё существование...»).

Затем он (Г.Олькотт) говорил о философском характере древних теософских учений и их достаточности для уравнивания всего существующего антогонизма, а также о достижении мистера Фелта, который, используя скудные фрагменты древних знаний, получил Ключ к архитектуре Природы. Полковник Олькотт предложил создать общество для исследования науки и религии, общество, которое должно быть полностью эклектическим и другом истинной религии, и врагом научного материализма. Оно будет ядром, вокруг которого могли бы собираться те, которые желают работать вместе, чтобы организовать общество оккультистов, начать собирать библиотеку и распространять информацию о тайных законах Природы, которые были так хорошо знакомы хал-

деям и египтянам, но не были известны современному миру науки. Мистер Фелт должен был правильно подобрать человека и обучить его, как вызывать элементалов и управлять ими.

Все единодушно согласились, что формируемое общество будет предназначено для изучения и разъяснения оккультизма, Каббалы и т. д. Оно должно быть свободным от малейшего сектантства и, бесспорно, должно быть антиматериалистическим. Мистер Джадж предложил полковника Олькотта на должность председателя общества, а полковник Олькотт предложил мистера Джаджа на должность секретаря.

На следующем собрании 8-го сентября полковник Олькотт был избран Председателем, а Уильям Джадж – Секретарём Общества. Из присутствующих на собрании следующие 16 человек подали свои фамилии в качестве тех, кто хочет создать такое общество и быть его членами: Е. П. Блаватская, полковник Г. С. Олькотт, Чарльз Сотеран, д-р Чарльз Е. Симонс, Г. Д. Моначези, Ч. С. Массей, У. Л. Олден, Дж. Х. Фелт, Д. Э. де Лара, д-р У. Бриттен, Генри Дж. Ньютон, Джон Сторер Кобб, Дж. Хайслоп, Уильям К. Джадж, миссис Э. Х. Бриттен, Х. М. Стивенс. ... Ньютон, Стивенс и Сотеран вместе с Председателем были назначены для того, чтобы написать проект Устава и Постановления и доложить о них 13 сентября. На этом собрании Фелт продолжил описание своих открытий. Затем под председательством полковника Олькотта были рассмотрены организационные вопросы; секретарём на собрании был Сотеран. Комитет по написанию Преамбулы Устава и Постановления

сделал свой доклад. Было решено, что названием предложенного общества будет – «ТЕОСОФСКОЕ ОБЩЕСТВО». Все согласились, что это название выражает как эзотерическую истину, которую они хотели постичь, так и охватывает основные принципы методов Фелта по исследованию оккультных явлений».

Итак, мы уже можем ответить на три поставленные выше вопроса:

1. Толчком к созданию Общества послужила лекция американского инженера и архитектора Джорджа Фелта об «Утерянном каноне пропорций египтян», которую он прочитал 7 сентября 1875 года.

2. Первым озвучил идею о создании Общества Генри Олькотт при поддержке Елены Петровны Блаватской.

3. Те, кто решили стать членами Общества, на собрании 13 сентября 1875 года дали ему название – «Теософское».

Теперь остаётся ответить на вопрос, почему датой Рождения Теософского Общества стало 17 ноября 1875 года. Для этого проследим его историю дальше.

«Первое собрание под названием «Теософское Общество» было назначено Генри Олькоттом – временным президентом – на 16 октября 1875 года... После дискуссий и различных изменений Постановление было принято... Следующая встреча членов Общества, на которой Постановление было утверждено окончательно, состоялась 30 октября, а Преамбулу Устава должны были ещё раз пересмотреть Г. Олькотт, Ч. Сотеран и Дж. Кобб. В окончательной версии Преамбулы говорится: «Название Общества объясняет цели и желания его основателей – они стремятся получить знания о Природе и свойствах Высшей Силы

(Енергии), о Высших Духах с помощью физических процессов. Другими словами, они надеются, что путём более глубокого, чем достигла до сих пор современная наука, познания эзотерических философий древности, они, возможно, смогут получить для себя и для других исследователей доказательство существования «Невидимой Вселенной», природы её обитателей, если таковые имеются, и законов, которые управляют ими, и их отношения с человечеством. Какими бы ни были частные мнения его членов, у Общества нет догм для навязывания, нет вероучения для распространения. Оно создано ни как спиритуалистическая секта, ни для того, чтобы быть врагом или другом какой бы то ни было сектантской или философской организации. Единственной аксиомой Общества является всемогущество Истины, его единственное кредо – обет безоговорочной преданности его открытиям и пропаганде. При рассмотрении вопросов годности кандидатов для членства в обществе оно не признаёт различий по признакам расы, пола, цвета кожи, страны происхождения, вероисповедания...».

На собрании 30 октября 1875 года официально прошли выборы руководящего состава Теософского Общества. «Результаты выборов следующие:

Президент Теософского Общества – Генри Олькотт

Вице-президенты – доктор С. Панкост, Джордж Х. Фелт

Ответственный секретарь – мадам Е. П. Блаватская

Секретарь-протоколист (регистратор) – Дж. Кобб

Казначей – Генри Дж. Ньютон

Библиотекарь – Чарльз Сотеран

Члены Совета – 7 или 8 человек

Юрист-консультант – Уильям К. Джадж

Президент Теософского Общества, Генри Олькотт, 17 ноября 1875 года выступил перед собравшимися членами Общества в Мот Мемориал Холл (Мэдисон Авеню, 64) с инаугурационным обращением. На этом организационная работа по созданию Общества была завершена, и полковник Олькотт выбрал эту дату (17 ноября) Днём Рождения Теософского Общества».

Таким образом, мы ответили и на последний вопрос: почему 17 ноября стало датой Рождения Теософского Общества.

Елена Петровна Блаватская писала: «Если бы создание Теософского Общества было отложено ещё на несколько лет, то одна половина цивилизованных народов к этому времени стала бы отъявленными материалистами, а другая половина – антропоморфистами и феноменалистами» (Н. Р. Blavatsky, The Key to Theosophy, 1889).

Товариство створене зовсім не для того, щоб проповідувати нові легкі шляхи оволодіння «силами», а його єдина місія - знову запалити факел істини, що так надовго згас для усіх, окрім дуже небагатьох, і зберігати цю істину живою за допомогою створення братського союзу людства - єдиного ґрунту, на якому може вирости добре сім'я.

О.П.Блаватська, ст. «Духовне зростання»

У пошуках істини – Анні Безант

*«Істина – алмаз, прихований у глибині.
Прекрасне обличчя істини відби-вається лише у чистих водах».*

У всі часи на землі жили люди, які сенсом свого життя вважали пошук істини та служіння їй. Потрібна героїчна самовідданість, щоб відкинути всі сумніви і коливання, бути твердим і впевненим у своїх силах, подолати всі зовнішні перешкоди та відкрити істину для себе. О.П.Блаватська писала: «Істина – алмаз, прихований у глибині. Прекрасне обличчя істини відби-вається лише у чистих водах». Тільки велика любов до істини дає людині сили, жертвуючи всім, йти вперед. Таку любов мала Анні Безант.

У пошуках істини вона відмовлялася від матеріальних благ, особистого щастя, втрачала друзів; потрібна була героїчна стійкість, щоб безстрашно йти проти громадської думки в питаннях віри та моральності. Послідовність її натури не давала їй зупинитися, ідучи шляхом своїх переконань. Тернистим був її життєвий шлях. Вона народилася 1 жовтня 1847 року у Лондоні, у родині лікаря Ульяма Вуда. Батько був блискуче освіченою людиною, знав 5 мов, захоплювався математикою та філософією, не визнавав церковних догм. Помер, коли Анні було 5 років.

Мати була глибоко віруючою католичкою. Анні згадувала про матір: «Я ніколи не бачила жінки більш самовідданої у відношенні до тих, кого вона любила, більш пристрасно нетерпимої до всього дріб'язкового і принизливого, більш чутливої в питаннях честі, твердішої і, разом з тим, ніжнішої». Їхня

сердечна любов одна до одної була настільки глибокою, що ніякі розбіжності згодом не вплинули на їх відносини.

Про своє дитинство вона писала: «Мені наказували, що треба завжди ходити з піднятою головою перед людьми і зберігати чисте ім'я, тому що страждання можна перенести, але безчестя ніколи». Таке виховання самоповаги допомагало їй у майбутньому переносити осуд і наклеп. Після смерті батька важко було матері забезпечити матеріально себе та двох дітей, дати їм гарну освіту. Тому вона віддала Анні на виховання міс Марріат, яка, будучи багатю ан-глією, брала здібних дітей з бідних інтелігентних сімей і давала їм гарну освіту і виховання. Анні жила на забезпеченні міс Марріат і лише на свя-

та приїжджала додому. Будучи дорослою, вона з вдячністю згадувала свою благодійницю. Міс Марріат деякий час жила з дітьми в Німеччині та Франції, щоб вони вдосконалювали мови та знайомилися з культурою інших народів. Знання мов потім знадобилося Анні, коли вона читала лекції в різних країнах.

У 16,5 років освіта у міс Марріат закінчилася, і Анні повернулася до матері. До 19 років, коли вона стала нареченою, був період щасливого життя. Вона займалася рукоділлям, стріляла з лука, каталася верхи, грала в крокет, відвідувала музичні вечори, де чудово грала на інструменті. Мати ціною величезних зусиль створювала дочці душевний і матеріальний комфорт, захищаючи її від труднощів життя, хвилювань і тривоги. Головним читанням Анні були Отці церкви. Вона згадувала: «...щотижневе причастя стало центром мого релігійного життя, з його мріями, що сягали екстазу, з підсиленням свідомості безпосереднього єднання з Богом... Служити Йому шляхом служіння Його церкви – такий був ідеал життя, що малювався мені..., основним її мотивом було прагнення принести себе в жертву чогось більш високого, ніж власне я». В цей час у неї було два ідеальні образи, мати і Христос. Її віра була бездоганною, цілісною та чистою.

У 19 років вона познайомилася з пастором Франком Безантом, стала його нареченою, через рік, в 1867 році, вони одружилися. У цей же час з'явилися перші релігійні сумніви, але вона відкинула їх, як гріх; думала, що, ставши дружиною пастора, зможе реалізувати свої мрії. Після заміжжя розчарування посилилося, зростав внутрішній протест проти церковного догматизму, що принижує розум і не задовольняє душу. «Той. Хто не випробував цього на собі, не може собі уявити нескінченної муки, яку вносить в щиро віруючу душу сумнів, що

зароджується. Немає в житті страшніших страждань, більш гострих і обтяжливих... Вони зафарбовують життя постійним жахом відчаю, гнітючим мороком, від якого неможливо врятуватися». Вона не могла поєднати своє життя з брехнею.

І навіть народження сина та доньки, у 1869 та 1870 роках, турбота та любов до дітей не рятували її від церковного гніту. Правда душа її з усією щирістю боролася з лицемірством і забобою, незважаючи на те, що принесе ця боротьба: схвалення або осуд, радість або муку. Коли сказала чоловікові, що відійшла від вчення церкви, втратила віру, він подав на розлучення. У 1873 році шлюб був розірваний, Анні було 26 років, вони прожили разом 6 років. За умовами розлучення син залишився із батьком.

Анні знайшла роботу гувернантки у дітей священика і з трирічною дочкою оселилася в них. Їй доводилося також виконувати роботу няньки, економки і куховарки. Разом з матеріальними труднощами прийшов осуд і наклеп. Самотня жінка, що залишила церкву, суспільством відкидалася. Анні важко переживала розлуку з сином, розпач своєї матері, яка благала не йти від чоловіка. У той же час страждання ще більше зблизили її з матір'ю, внутрішня єдність була міцною, як ніколи. Тим більше, величезним ударом була раптова смерть матері. Анні залишилася зовсім самотньою. Вона згадувала, що перші місяці після смерті матері були найпохмурішими і найважчими в її житті.

«У цю тяжку кризу моєї боротьби я всіма силами прагнула істини. І тепер, як завжди, залишаються вірними слова, що той, хто любить батька і матір, недостойний її (істини), і що тільки шлях чесності веде до світла та спокою».

У гувернантці більше не було потреби, вона шукала відповідну роботу і трохи

заробляла тим, що писала невеличкі брошури релігійного змісту. Довелося найняти маленький будиночок і запросити няню для доньки. Решту коштовності та зайві туалети були обмінені на предмети першої потреби, щоб донька мала все необхідне. Дитина приносила їй велику втіху «підтримуючи життя в скорботному, самотньому серці».

Грошей часто не вистачало для їжі на трьох і Анні, йдучи з дому, говорила, що побідає в місті, тобто зовсім не буде обідати. Про цей час Анні писала: «...я рада тепер, що пройшла через це випробування, тому що воно навчило мене відчувати співчуття до тих, хто так же бореться, як і я тоді, – і щоразу, коли я чую з бідних вуст слова: «я голодний» – я згадую страждання, завдані голодом, і, хоча б на одну хвилину, відчуваю це страждання».

Протягом усього цього часу її духовне життя не зупинялося. Вона набула свободи, яка дісталася їй дорогою ціною, отримала можливість відкрито і щиро висловлювати свої думки. Важким був перший етап її духовних шукань, церковне вчення не відповідало її високим ідеалам; вона не знайшла в церкві істинної любові та співчуття. Пройшовши важкий шлях коливань і сумнівів, втрапивши остаточно віру, вона почала шукати людей, які б поділяли її погляди. У пошуках істини вона в серпні 1874 року записалася в «національне товариство вільнодумців», яке займалося організованою пропагандою атеїзму, вільнодумства і прагнуло шляхом політичної боротьби досягти здійснення реформ. Його гаслом було: ми шукаємо істину. Головою товариства був відомий в Англії борець за свободу і реформи – м-р Бредло, Анні обійняла посаду віце-голови. Їй було 27 років. Почався новий етап її життя.

Вона з усією відданістю включається в політичну і громадську боротьбу: виступає з

лекціями в різних містах Англії, бере активну участь у виборчих компаніях на стороні радикальної партії за кандидатуру м-ра Бредло, регулярно пише статті в газету партії, трудиться у видавництві, займається перекладом книг. Вона бореться за визволення людської свідомості від впливу релігії; за права жінок; за незалежність Ірландії та Індії. Її аудиторією є робітничий клас, злидні і безправ'я якого доведені до краю. Її слава зростає, партія свободомислячих поповнюється новими членами. У той же час запеклу боротьбу проти партії і проти Анні Безант ведуть релігійні організації, ліберальна партія. Наклепи, засудження, образи супроводжують її всюди. Але, якщо її противники були злі і жорстокі, то простолюдини всієї Англії оточували її любов'ю і пошаною, їх прихильність полегшувала її горе і страждання.

У 1878 році колишній чоловік через суд забрав у неї дочку. Суд вважав, що мати, що відійшла від церкви не має права виховувати дітей. Анні не вдалося у наступних судах відстояти свої права на дітей. Діти, коли виросли, повернулися до матері, вони прийняли її бік у питаннях призначення та еволюції людини, стали членами Теософського товариства. Залишившись одна, Анні дуже страждала, нервові потрясіння було настільки сильним, що довелося лікуватися в лікарні. Щоб подолати відчай, вона починає вивчати університетський курс алгебри, геометрії та фізики. Після закінчення навчання отримала диплом на право викладання восьми різних предметів і викладала в класах, організованих партією свободомислячих.

1882 рік ознаменувався запеклою боротьбою за свободу Ірландії, яку Анні вважала своєю Батьківщиною і гаряче любила. Вона критикувала англійську систему управління і розкривала справжнє становище ірландців, задушених злиднями і безправні-

стю. Вона збуджувала громадську думку до вимоги скасування законів, що несуть морок і розпач народу Ірландії.

У розпал політичної та суспільної боротьби Анні вперше дізнається про Теософське товариство. До неї доходять відомості, що Товариство спілкується з тінями померлих і вірить у надприродне існування. Вона писала в газеті: «...є, однак, величезна різниця між містицизмом теософів і науковим матеріалізмом вільномислячих. Виняткова віра в матеріальний світ ... не залишає місця ніякому надприродному існуванню; тому послідовні члени нашого союзу не можуть приєднатися до Товариства, що сповідує таку віру».

О.П.Блаватська з повагою відгукувала про діяльність партії вільнодумців, про парламентську боротьбу м-ра Бредло за свободу і рівноправність всіх громадян. У відповідь на статтю Анні вона писала в серпні 1882 року: «...м-сс Анни Безант, хоч і не вірить у керівництво вчинками з боку духів або, в даному випадку, хоча б у свій власний дух, однак, каже і пише так багато розумних речей, що одна з її промов або розділів її книг містить більше корисних для людства думок, ніж багато хто з сучасних спіритів можуть виразити протягом всього свого життя». Анні було 35 років.

У той час Анні не готова була стати послідовницею О.П.Блаватської. Пізніше, аналізуючи, вона згадувала: «Мені потрібно було ще глибше пізнати глибину людського горя, почути гучніший стогін «великого сироти» – людства, наполегливіше відчувати потребу у більшому знанні та яскравішому світлі для допомоги людям – і тоді тільки я могла б упокорити мою гордість і вступити до школи окультизму, відкидаючи свої заботи і приступаючи до науки про душу».

Анні шукає істину в переконаннях вільнодумців і, не знайшовши її в їх атеїстичних

поглядах, виходить з партії вільнодумців, відходить від політичної боротьби і все більше віддається народній справі, допомозі робітничому класу, найбіднішим верствам населення. Її погляди в принципових питаннях розійшлися з партією вільнодумців; після 13 років спільної роботи стався розкол з містером Бредло; багато друзів покинули її. У жовтні 1887 року вона відкрито оголосила в газеті про зміну своїх поглядів. Народилося нове розуміння життєвих завдань, вона примикає до соціалістичної партії. Анні було 40 років. Так закінчився другий етап її духовних пошуків, вона зрозуміла, що атеїстичне мислення та політичні реформи не зроблять людей щасливими.

Ставши соціалісткою за переконаннями, вона у пресі і публічно виступає проти експлуатації дитячої праці; проти жебрацького становища безробітних; проти класів населення, що живуть на незароблені кошти; допомагає звільненню робітників, незаконно арештованих за участь у мітингах безробітних; щодня відвідує поліцейські дільниці і в'язниці і вимагає поліпшення поводження з ув'язненими; продовжує читати лекції на соціалістичні та економічні теми, пише статті в газету та брошури. Великий розголос у всій Англії набув страйк робітниць сірникової фабрики, організований Анні Безант та її однодумцями. Були досягнуті сприятливі результати. Двома роками пізніше О.П.Блаватська заснувала клуб робітниць сірникової фабрики, «щоб внести світло у сумну долю дівчат, які працюють щосили за жалюгідну плату».

Серед бурхливого зовнішнього життя зростала внутрішня незадоволеність, переконання, що вирішенням соціальних питань неможливо змінити свідомість, що є щось вище, що недоступне її розумінню. Її займала ідея людського братства, його паростки виявлялися, коли люди в душевному по-

риві і безкорисливості допомагали бідним, зневіреним, втратившим всяку надію людям. Вона шукала джерело тієї любові, яка пробуджує співчуття і бажання служити людям, віддаючи все і не вимагаючи нічого для себе. Її не задовольняла філософія її світо-розуміння. Психологія розвивалася швидкими темпами; гіпнотизм відкривав нові феномени в психічному житті людини, яким не було пояснень. Вона розмірковувала над незрозумілими явищами, відсутність знань викликала розпач. Промінь світла пронизав свідомість, коли вона прочитала книгу Сіннетта «Окультний Світ». Він писав, що немає нічого надприродного, вся природа, і природа людини, в тому числі, розвивається за єдиними Космічними Законами.

Анні відчувала, що є якась невідома Сила, яка спрямовує і керує життєвими процесами. Навесні 1889 року вона вирішила будь-що знайти відповіді на всі питання. Тому, коли незабаром їй дали «Таємну Доктрину» О.П.Блаватської для рецензії, вона була психологічно готова для її сприйняття. Читаючи, вона розуміла логічність всіх висновків, передбачала подальші події. У неї не було сумнівів – знайшла те, що так довго шукала. Вона написала позитивну рецензію і захотіла познайомитися з автором. Після двох коротких зустрічей, де не було розмови ні про Теософське Товариство, ні про вчення, була тільки особиста чарівність Олени Петрівни, Анні вступила в ТТ і попросила Олену Петрівну прийняти її в учениці. Рішення було прийнято швидко, але все її життя було підготовкою до цього її ступеня. 10 травня 1889 року вона знайшла свою пристань. Їй було 42 роки.

Анні в газеті товариства вільнодумців заявила про нову зміну своїх переконань, про вступ до ТТ. Нерозуміння, звинувачення, обурення було відповіддю на її визнання. Всі колишні друзі-однодумці, з якими вона

ділила всі тяготи та негаразди спільної роботи, відвернулися від неї. У Теософії вона знайшла вирішення всіх питань, на які не знаходила відповідей у церковних вченнях, у вченнях матеріалістів, соціалістів і економістів. Потрібно було мати велику мужність, щоб узгодити своє життя з повеліннями душі, прислухатися до голосу серця і неухильно прагнути до істини, долати засудження, втрачати друзів, роботу, заслужену любов і вдячність.

Вона писала: «Я повинна зберегти чисту прихильність до істини, яких би дружніх зв'язків мені це не коштувало».

З усією відданістю Анні поринула у теософську роботу. Вона читає лекції, пише брошури, присвячені ідеям Теософії. Перші її лекції були присвячені питанню «чому я стала теософкою» у відповідь на нападки її колишніх однодумців. У той самий час вона продовжувала викладати у школі, керувала робочими рухами, займалася питаннями допомоги бідним дітям. За дорученням Олени Петрівни брала участь в організації клубу для дівчат сірникової фабрики, замучених непосильною працею. Було куплено та реконструйовано приміщення, і 15 серпня 1990 року Олена Петрівна відкрила клуб.

З липня 1990 року Анні, разом з іншими співробітниками, жила разом з Оленою Петрівною в одному будинку. Вечорами всі збиралися в кімнаті Олени Петрівни, де «обговорювали різні плани, отримували інструкції, слухали її роз'яснення з різних заплутаних питань». Близьке спілкування з Оленою Петрівною заспокоїло бурю в душі Анни Безант, вона набула внутрішнього світла, яке допомогло перенести важку втрату, коли «відчинилися двері у вічність» для Олени Петрівни.

Пішли сумніви і тривожний страх, їх змінили спокійна віра і сильна впевненість у істинності теософського вчення.

У 1907 році після смерті полковника Г. Олькотта Анні Безант стала другим Президентом Теософського Товариства, їй було 60 років, і залишалася їм до своєї смерті в 1933 році. За час її президентства Теософське Товариство значно зросло, вона невтомно їздила з лекціями по всьому світу, несучи ідеї Позачасової Мудрості, які запалювали серця людей і вони вступали в Товариство, відкривалися нові відділення в різних країнах. Вона читає лекції, пише книжки на різні теософські теми, глибоко розкриваючи основи Теософського Вчення.

Її невтомна діяльність, письменницький і ораторський талант принесли їй популярність не тільки у Теософському Товаристві, але і далеко за його межами.

Вона брала активну участь у політичному житті Індії, увійшла до Індійського Національного Конгресу, обиралася президентом ІНК. Була одним з організаторів Ліги самоуправління, що почала рух за демократизацію Індії. Анні Безант включається в різні сфери життя Індії: очолює жіночу

Індійську Асоціацію в Адьярі; організує Товариство Заохочення національної освіти; за її участі в 1898 році було відкрито Центральну Індуїстську школу і коледж у Варанасі. Пізніше коледж був реорганізований в Індуїстський університет. Вона відкриває коледж для дівчаток в Бенаресі; лігу мистецтв в Адьярі

У 1921 році Анні Безант була присвоєна ступінь доктора філології за заслуги в індійській освіті. Їй було 74 роки.

20 вересня 1933 року Анні Безант покинула цей світ. Їй було 86 років. Вона писала про себе: «У житті і через смерть у новому житті я слуга Великого Братства, і ті, на чиїх головах хоч на хвилину лежала благословляюча рука Вчителя, не можуть більше дивитися на світ інакше, ніж поглядом, просвітленим сьйвом Вічного Миру».

У Ченнаї (Мадрасі) на Центральній Набережній Бенгальської затоки Анні Безант поставлено пам'ятник на знак визнання заслуг у звільненні та розвитку Індії. Гірлянди квітів прикрашають пам'ятник.

ХРОНОЛОГИЯ В ОККУЛЬТНОЙ ФИЛОСОФИИ

Ч.Т.О., Киев

Для восточного исследователя Оккультизма две фигуры неразрывно связаны с мистической астрономией, хронологией и их циклами. Две величественные и таинственные фигуры, возвышающиеся подобно двум гигантам в Архаическом Прошлом, встают перед ним каждый раз, когда он принужден обращаться к Югам или Кальпам.

Мистический Восток говорит о Нараде, древнем Ведическом Риши, и об Асурамая, Атланте.

Нарада, которого в Предгималайском Оккультизме называют Пеш-Хун («Вестник»), является единственным доверенным и исполнителем всемирных указов Кармы и Ади-Будха; это своего рода деятельный и вечно воплощающийся Лотос, который ведет и направляет дела человеческие от самого начала Кальпы и до ее конца.

Пеш-Хун есть общее достояние, не исключительно индусское. Он есть таинственная, управляющая, разумная мощь, дающая импульс Циклам, Кальпам и мировым событиям, и уравнивающая их движение. В древних Станцах Пеш-Хуну приписывается вычисление и запись всех грядущих астрономических и космических Циклов, а также

наставление в этой науке первых созерцателей звездного свода. Именно Асурамая, как говорят, основал все свои астрономические труды на этих записях и определил продолжительность всех прошлых геологических и космических периодов, также и длительность всех грядущих Циклов до конца этого Цикла Жизни или конца Седьмой Расы.

Существует труд среди Сокровенных Книг, названный «Зеркало будущего», в котором записаны все Кальпы и Циклы в недрах Шеши или Бесконечного Времени. Труд этот приписывается Пеш-Хуну-Нараде. Имеется еще один древний труд, который приписывается разным Атлантам. Именно эти два рекорда дают нам цифры наших Циклов и возможность вычислять сроки грядущих Циклов. Хронологические вычисления, которые будут приведены здесь, принадлежат, однако, к вычислениям браминов, как это объяснено в дальнейшем; но большинство из них также принадлежат к Тайной Доктрине.

Хронология и вычисления посвященных браминов основаны на индусских рекордах Зодиака и на трудах вышеупомянутого Астронома и Мага – Асурамая. Атлантические рекорды Зодиака не могут быть оши-

бочными, ибо они были составлены под водительством тех, которые были прямыми наставниками Человечества и преподали им астрономию среди прочих вещей.

Теперь будет ли Асурамая рассматриваться как современный миф, как личность, процветавшая в дни македонских греков, или же тем, кем он является по утверждению оккультистов, во всяком случае, вычисления его совершенно совпадают с Современными Рекордами.

Далее, если мы сравним календарь, о котором будет сказано дальше, и который считается лучшими пандинами безупречным с браминской точки зрения, и, таким образом, относится к хронологии ортодоксальных учений с теми утверждениями, которые были сделаны несколькими годами раньше в «Разоблаченной Изиде», и с обрывочными учениями, опубликованными некоторыми теософами, также и с настоящими данными, извлеченными из Сокровенных Книг Оккультизма, то все целое окажется вполне согласованным, исключая некоторые малые подробности, которые не могут быть пояснены [1].

Основой этой статьи послужила работа Блаватской «О Космических Циклах, Манвантарах и Кругах», опубликованной в сборнике: Е.П.Б. «Скрижали Астрального Света», «Эксмо», Москва, 2005 г., с. 293.

В этой работе вначале есть сноска, в которой указывается, что рукопись написана двумя разными почерками, один из которых более крупный и округлый, чем обычный почерк Блаватской. По поводу изменения ее почерка Г.С. Олькотт в своем дневнике писал: «Вот еще один любопытный факт, о котором бы мне хотелось здесь рассказать – дело в том, что перед каждым изменением почерка или стиля изложения в рукописи

Е.П.Б., она выходила на минуту-две из комнаты или погружалась в состояние транса – она как бы уходила в себя. В тот же миг происходило и резкое изменение ее личности, а вернее, некоторые особенности ее личности: походка, звук ее голоса, живость манер, а самое главное – ее характера. Речь здесь идет о происшедшей смене тех Разумных Сущностей, которые контролировали тело Е.П.Б., и изменение ее почерка в записях лишь подтверждает это» [2].

Поскольку общая продолжительность существования нашей планетной цепи (т.е. семи кругов) составляет 4 320 000 000 лет, и мы находимся сейчас в четвертом круге; и поскольку данный земной год отстоит на 1 950 884 685 лет от начала космической эволюции планеты А в первом круге; поэтому во временном аспекте, мы должны достигнуть срединной точки, или в точности 3,5 круга через 204.115.315 лет, хотя в пространственном аспекте мы фактически достигли её, при чем на планете D и в нашей пятой расе.

Как известно, «День Браммы» (охватывающий семь кругов) равняется 14 манвантарам плюс Сатья юга, или 4 320 000 000 лет. Тайная Доктрина сообщает нам, что: «С тех пор, как Дхиан Коган, известный в Индии как Ману Вайвасвата, начал человеческую манвантару на нашей планете D, в данном круге, прошло 18 618 725 лет».

Экзотерические брахманические сочинения приводят период в 4 320 000 000 лет как продолжительность кальпы, или «Дня Браммы». Он включает в себя все семь «кругов» нашей планетарной цепи, т.е. период человеческого существования на различных планетах в разных кругах, вместе с тем, что называется обскурацией, или периодом покоя (перерыва) для человечества при пе-

реходе на следующую планету. Он включает также и период Сандхи (сумерек), которые соответствуют Сатья юге. Если мы примем вышеприведенные числа за основу, в соответствии с определенными математическими последовательностями, мы получим следующие результаты:

	Годы
Первый круг	154 285 714
Второй круг	308 571 428
Третий круг	462 857 142
Четвертый круг	617 142 856
Пятый круг	771 428 570
Шестой круг	925 714 284
Седьмой круг	1 079 999 998
Итого:	4 319 999 992

Чтобы получить целые числа, дроби не учтены.

Так, на весь «День Браммы» отброшен период восемь лет. Также следует отметить, что период каждого «Круга» обозначается как период планетарной деятельности, также и межпланетного покоя. Таким образом, мы имеем период деятельности нашего четвертого Круга в 617 142 856 лет. Так же, как «Ночь Браммы» или период покоя, всегда равен Дню Браммы, или периоду деятельности, то период деятельности в этом четвертом Круге равен 308 571 428 годам.

Следующей является такая же арифметическая прогрессия, как та, которая была приведена для Кругов и объясняет продолжительность существования человечества на каждой планете в нашем четвертом Круге, в течении периода его активности:

	Годы
Планета А	11 020 408
Планета В	22 040 816
Планета С	33 061 224
Планета D	44 081 632

Планета E	55 102 040
Планета F	66 122 448
Планета G	77 142 856
Итого:	308 571 414

Дроби снова не учитывались.

Мы видим, что период человеческой деятельности на нашей планете D в этом Круге составляет 44 081 632 года. Используя этот период, мы получаем следующие результаты. Продолжительность каждой Расы в четвертом Круге на планете D составляет:

	Годы
Первая Раса	1 574 344
Вторая Раса	3 148 688
Третья Раса	4 723 032
Четвертая Раса	6 297 376
Пятая Раса	7 871 720
Шестая Раса	9 446 064
Седьмая Раса	11 020 408
Итого:	44 081 632

В выше приведенных вычислениях дан ключ к пониманию этих разнообразных периодов. До сего момента экзотерические труды давали лишь периоды «Дня Браммы», не сообщая о других периодах, которые могли бы оказать помощь в раскрытии Тайны, и не давая самого этого ключа, который мог бы привести к тем выводам, которые даны выше. Но если мы возьмем период «Дня Браммы», и если мы знаем, что существует семь Кругов, и что каждый Круг охватывает семь планет, и что период покоя планеты в каждом Круге равен периоду её деятельности, и если ко всему этому знанию мы применим ключ семеричной арифметической прогрессии, тогда мы получим те числа, которые были даны выше. Это есть постоянное возрастание от единицы к семи. Продолжительность существования челове-

чества в течении семи Кругов такова: 1-2-3-4-5-6-7. В каждом Круге продолжительность существования человечества на семи планетах нашей цепи такова же: 1-2-3-4-5-6-7. Период человеческого существования в семи Расах на одной планете опять-таки: 1-2-3-4-5-6-7. Так как планета развивает последовательность семь раз, прежде чем человечество сможет перейти на следующую планету, интервал между исчезновением человечества с одной планеты и его появления на следующей равняется длительности его пребывания на той планете, которую он только что оставил.

Достоин упоминания тот факт, что в индийских экзотерических сочинениях период манвантары в нашем «Дне Браммы» дается как 308 448 000 лет. Этот способ вычисления может быть принят по двум причинам. Во-первых, длительность четвертого Круга составляет 617 142 856 лет. Уже было сказано, что период активности планетной цепи в одном Круге равен периоду покоя в течении того же Круга, когда человечество переходит на следующий Круг. Поэтому период четвертого Круга разделяется на две равные части, и мы имеем 308 448 000 лет в качестве манвантарного периода нашего Круга. Вторая причина следующая. Поскольку наша планета D находится точно в среднем периоде, и мы пребываем в середине семи Кругов, период нашего Круга может быть взят для обозначения среднего манвантарного периода для «Дня Браммы», что дает также в скрытой форме ключ к тайне геометрической прогрессии [3].

Буддийские хронологические циклы ставили бы математика ужаснуться перед рядами цифр. Их система составляет Кальпу или Великий период в 4 320 000 000 лет. В эту же систему входят юги:

	Годы
Первая – Сатья юга (Крита)	1 728 000
Вторая – Трета юга	1 296 000
Третья – Двапара юга	864 000
Четвертая – Кали юга	432 000
Маха юга	4 320 000

Это составляет один Божественный Век или Маха югу; семьдесят одна Маха юга составляет 306 720 000 лет, к которым добавляется Сандхия, равная одной Сатье юге – 1 728 000 лет, что составляет одну манвантару, состоящую из 308 448 000 лет, четырнадцать манвантар составляют 4 318 272 000 лет, к которым нужно прибавить Сандхию, что бы началась Кальпа, 1 728 000 лет, образуя Великий период «День Браммы», состоящий из 4 320 000 000 лет.

Сейчас мы находимся в Кали юге двадцать восьмого века седьмой манвантары из 308 448 000 лет, и у нас ещё достаточно времени впереди, чтобы дождаться хотя бы половины того времени, которое отпущено миру в этом «Дне Браммы» [4].

Теперь, используя вышеприведенные данные, посчитаем, сколько прошло лет от начала «Дня Браммы»:

1. От начала «Дня Браммы» прошло полных шесть манвантар –
 $6 \times 308\,448\,000 = 1\,850\,688\,000$ лет.
2. Сюда надо добавить двадцать восемь Божественных Веков из седьмой манвантары (Вайвасвата Ману) –
 $28 \times 4\,320\,000 = 120\,960\,000$ лет.
3. Суммируя, получаем – 1 971 648 000 лет. По времени мы еще не достигли середины «Дня Браммы».

Для большей ясности в подробностях следующие вычисления Рао Бахадур П. Сринивас Роу приводятся здесь из «Теософиста» за ноябрь 1885 года.

	Года смертных
360 дней составляет один год	1
Крита юга (Сатья)	1 728 000
Трета юга	1 296 000
Двапара юга	864 000
Кали юга	432 000
Маха юга	4 320 000
71 Маха юга – период царствования одного Ману (манвантара)	306 720 000
14 Ману	4 294 080 000
Промежуток между царствованиями каждого Ману – 6 Маха юг	25 920 000
Итог царствования 14 Ману равняется 1 000 Маха югам	4 320 000 000
Один день и одна ночь Браммы содержат (Кальпа)	8 640 000 000
360 дней и ночей («Год Браммы»)	3 110 400 000 000
Сто лет составляет Век Браммы	311 040 000 000 000

Таковы экзотерические цифры, принятые во всей Индии, и они довольно близко соответствуют цифрам Сокровенных Учений. Последние, кроме того, дополняют их подразделением на несколько Эзотерических Циклов, никогда не упоминаемых в общедоступных Брамминских писаниях, – одно из которых, именно подразделение юг на Расовые Циклы, приведено, как при-

мер, в другом месте. Остальные, конечно, никогда не были опубликованы в их деталях. Тем не менее, они известны каждому «дважды-рожденному» брамину, а также и Пураны содержат упоминание о некоторых из них в прикрытых выражениях, которые ни один из наших востоковедов еще не пытался расшифровать, да и не смог бы, если бы даже и захотел [5].

Уже было сказано, что выше приведенные числа являются точными, если правильны экзотерические вычисления браминов о «Дне Браммы». Но мы можем, опять-таки заявить здесь, что эта цифра не является точной, если она выводится из экзотерических цифр. Одно можно добавить, что данное объяснение прогрессий, это факты, и они могут быть с уверенностью использованы, если какие-нибудь из описанных выше чисел известны в их правильном виде, – в вычислении всех остальных чисел. Эти процессы объяснены потому, что известно, что ни одна из точных цифр никогда не объявлялась, поскольку они относятся к мистериям посвящения и тайнам оккультного влияния цифр [6].

Сарва Мангалам!

Благословение Всем!

Литература:

1. Е.П.Б. «Тайная Доктрина», «Фоллио», Харьков. – 2002. – т. II, с. 60.
2. Г.С. Олкот. «Страницы старого дневника». – «Дельфис», Москва. – с. 125,
3. Е.П.Б. «Скрижали астрального света», «Эксмо», Москва. – 2005. – с. 293.
4. Е.П.Б. «Разоьлаченная Изидда», «Эксмо», Москва. – 2000. – с. 103.
5. Е.П.Б. «Тайная Доктрина», «Фоллио», Харьков. – 2002. – с. 82.
6. Е.П.Б. «Скрижали астрального света», «Эксмо», Москва. – 2005. – с. 297.

Нариси з історії МОЛОДИХ ТЕОСОФІВ

Арні Нарендран, Індія

Міжнародний Теософський молодіжний центр (МТМЦ) Адьяр

Напочатку сімдесятих років я жив у квартирі на узбережжі Елліотс в Адьярі, в місті Мадрас, нині відомому як Ченнаї. У мої часи пляж був відомий як стоянка для моторизованих караванів, що подорожували дорогою зі Скандинавії та внутрішньої частини Європи до Австралії через порт Келанг у Малайї.

Відома пам'ятка на пляжі Елліот

Ці каравани обмінювалися записами нової музики «Нью-ейдж», якої в місті не було. На дальньому кінці пляжу Елліот була величезна лісова ділянка землі за огорожею, яка була Міжнародною штаб-квартирою Теософського товариства, що стояла на південному березі річки Адьяр, яка впадає в Бенгальську затоку на узбережжі Корамандел. Роками я проходив повз ворота Теософського товариства, йдучи до коледжу, не помічаючи його існування, доки випадково

не зустрівся з австралійським письменником, музикантом і композитором, Братом Пітером Глассоном.

Пітер Глассон

Дорогий Пітер, який, на жаль, помер у Брісбені в 2020 році, відкрив новий шлях у моєму житті, який донині продовжує освітлювати міє життя: Світло Стародавньої Мудрості. Він познайомив мене з захоплюючим світом теософії через книгу, яку він мені по-

дарував – «Листи Махатм до А. П. Сіннетта» – 6 листопада 1974 року.

Я був на роздоріжжі свого життя, як і багато інших молодих людей початку сімдесятих. У цей неспокійний період історії молодь була збентежена та розчарована війною, бідністю та глобальною нерівністю, та прагнула розширення прав і можливостей. Ця епоха була чітко визначена в книзі Стівена Спендера «Рік молодих повстанців» (до речі, примірник книги з автографом подарував мені покійний міжнародний президент Теософського товариства, Брат Джон Коутс) про студентські повстання в Празі, Сорбонні і Берклі протягом 1960-х років. Том Гейден і Регіс Дебре були новими аватарами, а вірші протесту Аллена Гінзберга читали на площах коледжів. Студентський рух викристалізувався з антивоєнних протестів і з'явилася нова спільнота допитливих шукачів: їх по-різному описували, як «діти квітів» і «покоління Вудстока».

Боб Ділан і Джоан Баез

Вперше в відомій історії молодь відійшла від жорсткої системи влади і стала незалежними дослідниками та шукачами, а Каліфорнія стала осередком цього контр-культурного руху. Це знайшло вираз у музиці та поезії знакових постатей епохи, таких як Боб Ділан, Джоан Баез, Джимі Хендрікс та багато інших зірок, які сяяли в небі. У той же час інший сегмент молоді романтизував збройний опір суспільним змінам, натхненний марксистською філософією та «Маленькою червоною книжкою» Мао. Їх героями були Че Гевара і Фідель Кастро.

Хоча більшість подій відбувалися на Заході, наслідки цієї нової соціальної революції відчувалися в усьому світі, і Мадрас не став винятком. У коледжі кілька з нас випускали журнал під назвою «Assymmetric», який відображав події та настрої того часу. Саме в цей момент теософія увійшла в моє життя як подих свіжого повітря, очистивши мій розум від димової завіси та болота Майї та ілюзії.

Брат Пітер познайомив мене з президентом Теософського товариства, братом Джоном Б.С. Коутсом, який був магнітом для молоді, де б він не був.

Два теософські велетня, Джон Коутс і Джой Міллз, що була його віце-президентом у 1975 році

Він був дуже високим шотландцем у своїй фізичній обгортці та походив із родини, яка відзначилася у світовій текстильній промисловості. Він захопився теософією в дуже молодому віці і служив президентом Всесвітньої федерації молодих теософів. У 1979 році організація була перейменована на Всесвітню теософську молодіжну федерацію, а брат Джон Коутс був її почесним президентом і брат Арнальдо Сіссон Фільо, уродженець Порту-Алегрі в Бразилії, її координатором. До речі, мені вдалося стати першим членом цієї відновленої організації. Брата Джона у Південній Америці, де він був надзвичайно популярним, мило називали «Папа Джон».

Джой Міллс і Джон Коутс на пляжі в Ріо-де-Жанейро з бразильськими теософами

Саме завдяки Брату Джону багато хто приєднався до Товариства, оскільки він був привітним і спілкувався з новачками з такою ж серйозністю, як і з ветеранами-студентами теософії. Він зіграв важливу роль, щоб залучити багато молодих людей відвідати або працювати в Адьярі, і багато з них залишаються до цього дня і служать Товариству. Сестра Ізіс Резенде, брат Натаніель Альтман і брат Аренд Хейбрук – ось деякі теософи, яких пригадав.

Аренд Гейбрук з Нідерландів був активним молодим теософом, тепер, через кілька місяців, він все ще наполегливо працює для теософії як голова відомого Міжнародного теософського центру в Наардені

Брат Джон був чудовим господарем і разом зі своєю дружиною Бетсан завжди знаходив привід, щоб запросити молодь на зустріч у своєму приморському будинку, Олкотт-Бунгало (колишній мисливській резиденції навабів з Аркота).

1975 рік, сторіччя товариства, Джон Коутс і Джой Міллс і багато місцевих жителів, які беруть участь у святковому параді, сидячи на спеціальному автомобілі

1975 рік був насиченим подіями для Теософського товариства, а особливо для штаб-квартири Адьяра: це був рік сторіччя Товариства, і Адьяр привернув найбільше

зібрання теософів з усього світу. Це дало мені чудову можливість зустрітися з духовними шукачами з усіх куточків – від Колумбії до Нової Зеландії; Еко-Воїни, практикуючі йоги, пацифісти, суфії, поети-альтернисти, психоделічні поп-виконавці, філософи та інтелектуали всіх мастей і переконань. Далай-лама був почесним гостем, і він багато говорив про любов і співчуття. Я мав нагоду поговорити з цією великою душею разом із кількома іншими, коли Його Святість йшов до свого помешкання.

1975 рік, сторіччя Товариства, Далай-лама був почесним гостем, за ним Джон Коутс

Після столітньої Конвенції багато молодих людей залишилися в Адьярі та поблизу нього, здійснивши таку довгу подорож. Деякі з них хотіли відвідати ашрам Рамана в Тіруваннамалайї та Ауровіль у Пондічеррі.

Ашрам Рамана в Тіруваннамала

Ауровіль Шрі Ауробіндо в Пондічеррі.

За винятком випадкових розмов, які влаштовувалися в Адьярі і на зборах молодіжної ложі Васанта, у них майже не було можливості спілкуватися один з одним. На цьому тлі було прийнято рішення створити Міжнародний теософський молодіжний центр (МТМЦ) в Адьярі, дітище брата Джона Коутса з Натаніелем Альтманом (який у той час писав книгу про Ахімсу) як очільником та рушійною силою. Мені довірили роль менеджера Центру, і Христина Клаф, секретар президента, запропонувала свій цінний час і поради. Мої листи були перекладені португальською та іспанською мовами бразильцем ліванського походження, який навчався у Ченнаї. Молодіжному центру було доручено створити список молодих теософів як в Індії, так і в усьому світі. Авіапошта, яка наразі класифікується як «типова пошта», була єдиним засобом зв'язку, оскільки телефонні дзвінки були непромірно дорогими. Зусилля були винагороджені, і незабаром МТМЦ став єдиним контактним пунктом для молоді. Протягом шести місяців запрошення виступити перед юними членами ТТ прийшли з різних куточків країни, і я відвідав Ложи Калькути і Бангалора, де спілкувався з великою кількістю молодих людей. Запити з-за кордону були передані Президенту,

який звертався до цих молодих членів під час своїх закордонних турне.

Щоб полегшити особисту взаємодію, в кампусі Адьяра було відкрито кав'ярню, яка розмістилася в приміщенні Всесвітньої федерації молодих теософів навпроти музичного залу, де сестра Норма Шастрі запрошувала всіх бажаючих послухати класичну західну музику. Кав'ярня поступово стала інкубатором діяльності і залучала як мешканців, так і гостей Адьяра. Ми розпочали перший у Товаристві семінар йоги під керівництвом брата Марка Аблона, який зараз викладає десь у Франції. Професор англійської мови давав уроки тайцзи, а Христина Клаф проводила заняття з точкового масажу. Були доповіді теософів і нетеософів про теософію та суміжні теми. Аско Суттінен, фінський член, виставив свої роботи; були також концерти дзен-флейти та лекції Рея Ангони про Канчі Шанкарачар'ю – він був дослідником зі швейцарським грантом – запам'яталися. Були також читання з Листків старого щоденника Г.С. Олкотта, читання інших книг з теософії, а також читання віршів. Я не можу забути про опікування брата Фінна Столла, туристичного агента з Криту в Греції: він обов'язково відвідував нас під час своїх турів Індією. Брат Пол Бессон з Данії розповів про досвід комуни Християнія в Копенгагені. Він також програвав магнітофонні записані виступи датського філософа Расмуса Нейлсона. Жан і Домінік Валлон (театральна артистка, яка як раз вийшла заміж за директора театру в компанії в Анесі, Франція) з Лозанни, Швейцарія, говорили з нами про їхній емоційний вплив на жителів Заходу, які відвідують Індію: вони зупинялися в готелі Таї в Мумбаї та під час своїх вечірніх прогулянок були вражені видом дітей, які живуть на вулицях біля готелю.

Рання фотографія Діка Бальфура Кларка, який приїхав до Адьяру в 1909 році на запрошення Анні Безант

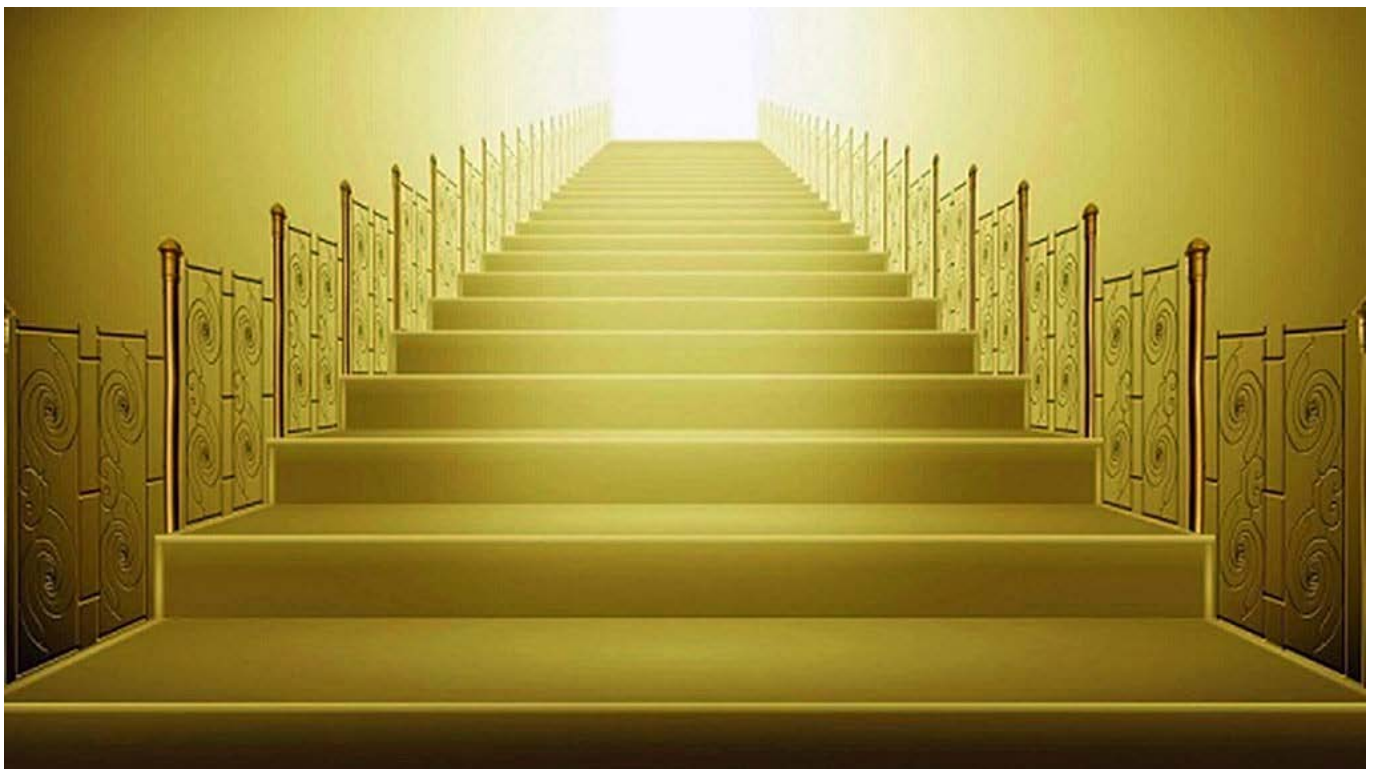
Одного дня мені дали завданням відвезти Брата Діка Бальфура Кларка, приватного викладача Брата Джідду Крішнамурті, на велосипеді до його будинку на пляжі після бесіди в кав'ярні. Брат Дік часто розповідав про досвід Дж. К. у середній школі Penathur Subramania Iyer, де він почав свою початкову освіту, перш ніж його забрала до Європи доктор Анні Безант. Він також говорив про відрив Крішнамурті від Теософського товариства в 1929 році. Можливо, Дж. К. пішов з Теософського товариства, але Товариство ніколи не відходило від нього. Після сорока років перерви Дж. К. відвідав Адьяр, дехто каже, що це було за бажанням Рададжі (міжнародного президента Радхи Берньє), а інші кажуть, що це було для того, щоб заспокоїти власний біль від розлуки з ТТ.

Серед тих, хто мешкав у Адьярі в ті дні, була сестра Джой Міллс, міжнародний віце-президент, чії лекції вважалися ерудованими. Я також пам'ятаю сестру Джин Реймонд, сінгапурку австралійського по-

ходження, яка була привітною та милою секретаркою ТТ і палкою любителькою собак. На жаль, її вкусив домашній собака, і вона померла від сказу. Секретарем ТТ у той час став полковник армії у відставці Гопаларатнам, який невтомно працював для Товариства; можна було бачити, як він цілий день оглядає всі відділи в будь-який час доби. Брат Раджумар, студент фармакології, керував діяльністю Теософського ордену служіння (ТОС) у Куппамах; він виїхав до Ірландії, одружившись з колегою з цієї країни. Заповзятлива сингальська сім'я з Коломбо теж виклалася на всі сто: батько займався садівництвом, мати була менеджером Leadbeater Chambers, а донька Вінодхіні вчила фортепіано. Я не можу забути Стілінгерів з Орегону: Майкл і Кеті дуже допомогли в управлінні кав'ярнею. Дік Пауелл, південноафриканець, який живе в Альберті, був ще однією великою підтримкою.

Пан Ранджан, який працював у посольстві Шрі-Ланки в Лондоні, також регулярно відвідував кав'ярню, коли бував у Мадрасі. Уве Вагнор з Ессена, студент мідангама (перкусія), був веселим гостем. Він жив у пляжному будинку і був сусідом брата Колусі, викладача італійської мови, який викладав у Alitalia на Маунт-Роуд у Сіті та написав італійською книгу про реінкарнацію. Ісландець на ім'я Рудольф часто розповідав про своє натхнення в Адьярі для свого пригодницького роману ісландською мовою. Уродженець Гаваїв писав про свій досвід зустрічі з кочовим садху в Тіруваннамалайї: ніби за пророцтвом, садху став популярним Йогі Рама Сарат Кумара через роки. Брат Джон де Гірі, французький плантатор із В'єтнаму, також був постійним відвідувачем.

Іншою важливою подією, за якою спостерігали всі мешканці Адьяру, була історія, коли емісари уряду Джаната в Делі відвідали сестру Рукміні Деві Арундейл, прагнучи

Золоті сходи ... важкий підйом для всіх

висунути її кандидатуру на пост президента Індії, на що вона ввічливо відмовилася з усією смиренністю. Кажуть, її ім'я запропонувала сестра Пулуп Джаякар.

Журнал, відомий як «Phoenix Rising», був заснований в МТМЦ. Кав'ярня була місцем для зустрічі з однодумцями з кампусу Міжнародної штаб-квартири та сусідніх районів за нашими воротами. Іронія долі кав'ярні полягала в тому, що кави не подавали – лише трав'яний чай (переважно м'ятний) із печивом пекарні Адьяру.

На жаль, я не зміг продовжити свою роботу в МТМЦ, оскільки фінансова підтримка мого батька закінчилася. Як сказав президент у своїх свідченнях, «у пошуках безпечного майбутнього», і це дійсно було правдою. Мені довелося залишити оазу духовного достатку і спуститися в запеклий світ корпоративних джунглів. Після того, як я покинув свою посаду в МТМЦ, її зайняла пані Томі Стюарт з Австралії. Через кілька років його закрили назавжди.

Моя спроба піднятися Золотими сходами могла натрапити на перешкоду, але знайомство з теософією дало мені впевнений поштовх у моєму житті. Я почав бачити ширшу картину, а не просто дрібні вигоди, щоб працювати синхронно та набути досвіду вирішення конфліктів. Я також навчився створювати позитивний психологічний стан, який дозволяв мені досягати успіхів у своїх власних можливостях у будь-якій справі. Уроки, засвоєні моїм теософським досвідом – який я називаю досвідом Адьяра – полягають у тому, що духовний шукач завжди творчий і використовує свої ресурси на благо інших, відсуваючи особистий інтерес на задній план своїх цілей, водночас докладає максимум зусиль, не прагнучи нагород або похвал. Він також насолоджується, як при-

годою, своїм просуванням вперед у виконанні своєї місії – особистої чи професійної. Тепер, коли я озираюся назад на знайомство з теософією у віці двадцяти двох років, той досвід, безумовно, збагатив моє життя і дав мені мудрість жити із задоволенням. Я вдячний за досвід Адьяру. Міжнародний теософський молодіжний центр міг з'явитися і зникати, як «веселка в небі», але він залишається частиною славної історії Адьяра.

Про автора:

Арні Нарендран

Арні Нарендран був співробітником МТМЦ у міжнародній штаб-квартирі Теософського товариства в Мадрасі протягом 1976 року, а зараз є почесним скарбником Ложі Блаватської, Мумбаї. Він починав свою кар'єру як журналіст, але перейшов до банківської галузі, де він працював протягом чотирьох десятиліть, його останнє призначення було - керівник відділу ділових операцій NRI для Індії та Близького Сходу.

Редактор висловлює подяку Джейшрі Каннан, Джанет Кершнер і Елейн Гемме за надання фотографій.

З е-журнала Theosophy Forward, 08.09.2022

Переклад Наталії Березанської

Теософська битва

Педро Олівейра*, Австралія

Це не рідкість зустріти членів Теософського товариства (ТТ), або навіть новачків, які кажуть, що коли вони вперше стикалися з вченням Теософії, у них виникало таке враження, що вони знали це до того, як прийшли до Товариства. Платон стверджував, що знати означає пам'ятати, маючи на увазі, що душа, наша вища свідомість, має знання тих речей, які варто знати.

Контакт з теософською літературою розширює розум, надихає серце і дає учневі відчуття логічного уявлення про життя та його процеси. Декілька авторів, розглядаючи різні аспекти вчення, представляють своє унікальне його розуміння і роблять свій внесок, щоб засвідчити, що лише одне пояснення ніколи не може вичерпати тему.

Отже, поступово теософія посідає ключове місце в нашому світогляді, та в ній ми знаходимо відповіді на багато питань. Проте знання теософії ставить нас перед вибором: чи залишиться воно номінальною «мудрістю», яким би надихаючим це не було, чи воно здатне повністю змінити наше життя?

Читання багатьох книжок може дати нам враження, яке маскується під впевненість, що ми знаємо, що таке теософія. Але різниця між цією ідеєю і її реалізацією перевіряється щоденним життям.

Томас Еліот у своїй поемі *Порожні люди*, написав:

*Між ідеєю і реальністю,
Між поштовхом і вчинком
Падає тінь.*

Тінь – це «я» в нас.

Ось коли саме і починається теософська битва. Щоб теософія досягла самого ядра нашої свідомості та викликала в ньому повну та незворотну трансформацію, вона має пробиватися крізь шари за шарами тієї структури, що має назву «я». І не лише поглиблене вчення теософії вказує на цю архетипову битву; багато інших традицій також вказують це, такі як Веданта; античний гностицизм, на відміну від пародії, яка сьогодні носить таку назву; суфізм; Євангеліє від Фоми; дзен буддиська традиція; буддиське вчення; містика, а також класична і сучасна поезія. Усі вони

Пан Педро Олівейра є колишнім Координатором з освіти ТТ в Австралії. Служив в Адьярі на початку 1990-х Міжнародним секретарем, а згодом завідував Видавництвом.

засуджують «я» як найбільшу перешкоду для відкриття неподільної природи всього життя та свідомості.

Для Веданти «я» – це лише уявлення, позбавлене реальної субстанції. Воно будується ахамкарою, здатністю до «я»-формування, вплетеною в саму діяльність розуму. Кожна наша думка, вчинок і емоційні реакції мають тенденцію будувати та зміцнювати відчуття себе. Ця здібність успішно переконала нас, що ми є самими собою, і вона створює навколо себе зону відчуження, так що ніщо не може заперечити це.

Для Будди «я» було структурою, збіраною Марою, могутнім демоном подвійності та відокремленості. Структура самості цементується trishna, жагою більшого досвіду, яка дивиться на життя як на лічильник накопичень, з великою кількістю речей, які ми можемо придбати та привласнити. Таке бажання повністю домінує над розумом, рухаючись між крайніми полюсами «Я хочу» і «Я не хочу», останнє також є формою бажання. Відповідно до буддизма та інших традицій, ця спрага невгамовна, хоча й триває сотні втілень.

Для Майстера Екхарта «я» – це те, що перешкоджає нашому містичному народженню в своїх душах. Євангельський уривок, «У корчмі не було місця», за словами Екхарта, є метафоричним відображенням розуму, який настільки переповнений образами, поняттями, свавіллям, пам'яттю, що він не може забезпечити тихий, скромний і мирний простір для тієї свідомості, яка була описана як «колодязь Співчуття», щоб народитися в нас.

Один із внутрішніх аспектів «я» означає бути живим для чуттєвих речей, але мертвим для духовних реалій. Саме про це говорить Євангеліє від Фоми (113):

Його учні сказали Йому: «Коли царство прийде?»

Ісус сказав: «Воно не прийде, якщо чекати його. Справа не в тому, щоб сказати «ось воно» або «он воно». Навпаки, царство Отця розкинулося по землі, і люди його не бачать».

Егоцентрична діяльність робить нас сліпими до неймовірної краси Землі і буття. Томас Трагерн поділився своїм сприйняттям, яке змінило життя: «Ти ніколи не насолоджуватимешся світом належним чином, доки саме море не потече у твоїх жилах, доки ти не зодягнешся небом і не увінчаєшся зірками...»

Теософське вчення також наказує вийти з підступної природи «я». Правило 4 у «Світлі на шляху» порівнює «я» з гігантським бур'яном: «...це рослина, яка живе і зростає протягом віків. Вона розквітає, коли людина накопичила для себе незліченні існування». І додає: «Живіть не теперішнім і не майбутнім, а вічним. Цей гігантський бур'ян не може там цвісти: цю пляму існування знищує сама атмосфера вічної думки». Те, що ми називаємо «теперішнім», дуже часто є минулим, яке говорить з нами через наш особистий розум.

З якими ж перешкодами доводиться стикатися теософії на її шляху до ядра нашої свідомості? Тут нам потрібно пам'ятати, що всі вони є аспектами особистого «я», нашого власного творіння через численні втілення. Однією з цих перешкод є обумовлення, яке проявляється як нездатність розглядати нові ідеї. Це як певний фон, на якому розум бачить себе і світ. Такий погляд обов'язково буде застарілим і нерухомим, і не синхронізується з плином життя та свідомості. Самоочевидно, що теософії важко подолати цей бар'єр обумовленості.

Ще однією перешкодою на шляху теософії до глибин людської свідомості є реакція. Більшість реакцій є нераціональними. Підозра - це форма реакції. Нас знайомлять з кимось, кого ми не знаємо, і виникає тонкий рух реакції: «Хто ця людина? Чого він чи вона хоче? Чи можна їй довіряти? Чи не скористається вона мною?» У Сіднеї кілька років тому був член ТТ, який був ніжною людиною, дбайливою, комунікабельною. Одного разу він сказав мені: «Мені подобається теософія, але я не можу прийняти її вчення про реінкарнацію». Ймовірно, його католицьке походження унеможливило прийняття цього аспекту теософії. На щастя, він знав, що Товариство не нав'язує жодного вчення своїм членам чи симпатикам. Однак він навіть не міг подумати, що реінкарнація може бути можливістю, яка могла б пояснити, можливо, таємниці людської еволюції.

Власна значущість, можливо, є однією з найсильніших перешкод, з якими стикається теософія, коли вона намагається наблизитися до глибин людського серця. Вона походить від того, що Санскрит називає *svârtha*, «власний інтерес», надаючи надмірну цінність собі. Як описала це мадам Блаватська, особистий розум сповнений бажань, які постійно збільшуються його егоцентричною діяльністю. Вона назвала його *katamanas*, «розум бажання», і кожна його діяльність є проекцією його основного бажання: бути окремим я. Теософії було б дуже важко проникнути в цю створену его фортецю.

Нарешті ще однією перешкодою на шляху теософії, щоб увійти в людське серце, є неуважність. З такою кількістю бажань, образів, спогадів, порівнянь, які охороняють фортецю «я», нашому розуму властива неуважність. Суть неуважності означає бути нездатним побачити цілісність життя в теперішній момент. Егоцентричний зміст роз-

уму створює збентежений і шумний екран, який відволікає його від того життя, що розгортається завжди в теперішній момент.

Тому такий екран є запереченням співчуття. Значення імені Гуань-Інь, богині милосердя і співчуття, – це «та, що чує плач світу». Коли ми дивимося на страждання світу, які ніколи не закінчуються, ми дивимося крізь галасливий екран нашого глибоко вкоріненого егоцентризму. Коли Гуань-Інь дивиться на ті самі страждання, вона робить це в стані абсолютної порожнечі, і її відповідь - безмежне співчуття.

Незважаючи на всі перешкоди, якщо учень наполегливо веде дослідження, яке є теософією, і розмірковує над уривками глибокого значення, у нього можуть початися значні зміни. Один такий уривок приходить, знову ж таки, зі Світла на шляху: «Працювати на себе – це працювати на розчарування». Надзвичайно просто кажучи, ця маленька книжечка перегукується з вічною істиною: ніщо не може справді задовольнити особистість та її структури задоволення. Домагання егоїзму ніколи не закінчуються, і такі домагання насправді є творцями страждань. Це павутина ізоляції від цілісності життя.

Ще одна фраза, яка може призвести до глибоких змін у нашому сприйнятті, якщо ми замислимося над її значенням і наслідками, це: «Служіння є великим просвітлювачем. Чим більше ми служимо, тим мудрішими стаємо, бо ми навчаємося мудрості не навчаючись, а живучи» (Анні Безант, Теософське життя). Безкорисливе служіння може роз'їсти цитадель егоцентризму та відкрити правду про те, що ніхто з нас не живе для себе. Воно будує чистий канал, через який дари нествореного Духу можуть затопити людське серце та розум і відтворити людину як благодійну силу у світі.

Поступово вивчення теософії стає його самотрансформації, коли відкриваються нові глибини, і нове розуміння з'являється маленькими прозріннями, які розкривають вічну таємницю, що завжди була тут з нами. Таким чином, теософія виявляється не доктриною чи вченням, яке потрібно запам'ятати, зберігаючи авторське право на істину, а Мудрістю, яка виходить із самих глибин життя, Мудрістю, яку ми втратили під час нашої подорожі, слідуючи за блукаючими вогниками відокремлюючої власної значущості. Теософія відкривається нам живою Мудрістю, трансцендентністю, яка прийшла відвідати нас у тиші і простоті серця, яке стало таким завдяки безкорисливому служінню.

У теософській літературі нам сказано, що в цих вимірах теософії як живої Мудрості учень знаходить священне, цю нестворену цілісність, якої не торкнувся особистий розум зі своїм світським ставленням до таємниці життя. Священне – це «місце зустрічі праведників», святих. Кожен із них не живе сам для себе, оскільки ходить непротореною тропою єдності без початку і без кінця, цілком вільний від часу та його руху, несучи у світ аромат тієї свідомості, яка втілює саму енергію новизни. Святі живуть задля благословення світу і захисту його від знищення.

Теософія, руйнуючи всі бар'єри, створені егоїзмом протягом століть, нарешті досягає самого серця відданого учня, ядра його чи її свідомості. Вона перестає бути описом універсальних і людських процесів, надихаючим світоглядом, священною доктриною. Вона перестає бути теософією, як ми її розуміємо, і стає чистим світлом нескінченної доброти, істини та краси. І учень губиться в його неосяжному полі священного усвідомлення, яке великі вчителі називали «любов'ю», нескінченною любов'ю до людства.

Битву закінчено; ворог – егоїзм – лежить безживний, асимільований у славі всевітнього життя. А переможці стають непереборною силою добра. Вони стають єдиним цілим із всевіддаючою Душею, яка надихала Теософське Товариство з моменту його святих початків. І багато хто в ТТ виграв цю битву за останні 147 років.

Вони стали стовпами світла в Товаристві і влили в його життя силу, мудрість, мир і єдність. Вони наші великі благодійники та наставники. Битва кличе! Чи готові ми до неї?

*Журнал «Теософ», серпень 2022
Переклад Наталії Березанської*

Будьте мужні, якщо бажаєте стати воїнами за єдину Божественну Істину, тримаєтеся сміливо і упевнено, бережіть вашу моральну силу, не розтрачайте її по дурницях, але притримайте її для таких великих подій, як нинішні.

3 Листів Махатм (М)

Е.П.Б. и предвестники НОВОГО ИСКУССТВА

Эдуардо Дж. Грамалия,
Теософ, август 2020

*Теософия стала школой, в которой
художники и искатели могли искать
радикально иное описание мира и человека.*

Блаватская и абстрактная МЫСЛЬ

В этой статье делается попытка раскрыть не так часто затрагиваемую черту Елены Петровны Блаватской (Е.П.Б.), которая за свой вклад в мир мысли будет считаться источником вдохновения для людей искусства 20-го века, некоторые из них, в свою очередь, станут предвестниками Нового искусства.

Е.П.Б., сама талантливая пианистка [2], получавшая уроки у Игнаца Мошеле-са, известного пианиста-композитора XIX века [3], была не самого высокого мнения о режиссуре, которую принимало искусство, поскольку ее резкая статья «Циви-

лизация, смерть искусства и красоты» с горечью демонстрирует это. В почти безжалостном обращении она утверждает, что эгоизм и материализм современной цивилизации привели к уничтожению искусства и признанию истинного прекрасного. Она осуждает «нехватку замечательных картин» в художественных галереях и недостаток воображения у художников, чьи «представления о женской красоте ... [основаны] на осиноподобных, затянутых в талии корсетах, оголенных грудях и чохоточных красавицах общества».

Цивилизация «позвонила в предсмертный звон старого искусства», и последнее десятилетие 19-го века созывало мир «на похороны всего великого ... и оригинального в старых цивилизациях». Даже ее современник, известный композитор Рихард

Эдуардо Дж. Грамалия, член Теософского Общества в Аргентине, является международным лектором, профессиональным пианистом и имеет степень по классической филологии, владеет древнегреческим, санскритом и латынью. Он опубликовал книги и переводы по древней астрологии и является исследователем школ мифов, религии и мистерий.

Вагнер не был избавлен от ее критики «новых путей»: его обращение с «самыми священными истинами» (а именно, то, как он использует старые мифы в «Парсифале»), было для нее «сплошным унижением, кощунством и богохульством». Однако она дала лишь скудные и разрозненные намеки на то, что должно было произойти в следующем, самом кровавом столетии, которое знаменитый историк Эрик Хобсбаум справедливо назвал «Эпохой катастрофы»; но степень, в которой ее наследие способствовало вдохновению поэтов, мыслителей и художников в течение следующего столетия, невозможно переоценить. Это наследие она никогда не считала своим, но «его пославшим ей».

Говорят, что в области поэзии «Тайная доктрина» оказала влияние на самые острые и молодые умы века. Некоторые, как Уильям Батлер Йейтс, даже принадлежали к эзотерической секции Теософского общества. Джордж У. Рассел был заядлым читателем «Разоблаченной Изиды» и «Тайной доктрины», как и Джеймс Джойс, чей «Улисс» почерпнул много материала из работ Е.П.Б.

Д. Х. Лоуренс задумал «Пернатого Змея», руководствуясь идеей Центрального Солнца как души всех вещей; и, по словам Тома Гиббона, работа Т.С. Элиота раскрывает «окультурное соответствие между структурой человеческого тела и структурой вселенной» Гиббонс допускает, что и «Пустошь», и «Улисс» основаны на оккультной доктрине соответствий. Имя Е.П. Блаватской появляется в стихотворении 1920 года «Сваренное яйцо», в котором Элиот признается в своем желании получить от мадам Блаватской наставления «в семи священных состояниях экстаза».

Кроме того, в мире искусства, в основном в живописи и музыке, влияние Тайной Доктрины можно увидеть более отчетливо. Николай Рерих вряд ли нуждается в представлении, так как он широко известен своей деятельностью в качестве миротворца, археолога и, особенно, художника. И он, и его жена Елена занимались переводом «Тайной доктрины» на русский язык. Елена также известна как автор книг Агни Йога. Николай – действительно «посланник красоты», как его называли, написал около 7000 вдохновенных полотен, а также был плодовитым писателем. Многие выдающиеся писатели называли его «величайшим художником своего времени». Помимо совершенства художественного мастерства его творения несли человечеству духовные послания, окутанные всей неотразимостью новой красоты. Говорили, что духовный аспект его творчества неизбежно запечатлелся в сознании передовых людей и мыслителей своего времени.

Как и многие другие художники, которые – при разных режимах – не могли больше терпеть ограничения своих усилий и движимые теософской верой, что в мире есть нечто большее, чем то, что можно увидеть глазами, он взял на себя обязательство избавиться от несущественного и создать уникальный язык цвета, в котором простота была ключевым моментом. Он все меньше уделял внимания людям, а больше – силам природы и самой природе. Он отдавал предпочтение не человеку, а его месту во вселенной.

За настоящим искусством всегда стоит мысль. В некотором смысле Е.П.Б. предвидела, что разрыв между «вдумчивым искусством» и тем, что является продуктом возрастающего материализма эпохи,

достигнет своего пика в следующем столетии. Но кроме нашего личного мнения об искусстве двадцатого века (окультисты ученики слишком склонны придерживать «точки зрения золотого века», которая предполагает, что все хорошее и красивое неизбежно принадлежит далекому прошлому), нельзя отрицать, что в этом столетии был сделан большой скачок к абстракции.

Может показаться очевидным, что по мере развития эволюции сознание должно все больше сдвигаться к осознанию того, что не является формой, и особенно в области абстрактного, то есть к тому, что «абстрагировано от формы» и сосредоточено на себе. И мало кто знает, что именно «Тайная доктрина» позволила Василию Кандинскому совершить революционный прыжок в абстракцию. Хилтон Крамер в своей статье, посвященной столетию со дня рождения этого художника в 1866 году, указал, что Кандинскому «нужна теоретическая основа для вывода картины за пределы области репрезентации».

Сам Кандинский в своей работе «О духовном в искусстве» признает, что был вдохновлен русским окультистом. Кроме того, в сноске Кандинский называет «Ключ к теософии» Е.П.Б., хотя доктор Лакшми Сихаре в своей книге «Восточные влияния Василия Кандинского и Пита Мондриана» признает, что на самом деле знаменитый художник уделял особое внимание «Тайной доктрине», в частности утверждению: «Речь идет о доктрине иллюзорной природы материи и бесконечной делимости атома, на которой построена вся наука оккультизма».

Это, по словам Сихаре, было решающим фактором, который привел к устра-

нению материальных объектов в картинах художников-абстракционистов 20 века. Это было подтверждено собственными словами Кандинского, записанными им в своей автобиографии:

«Разрушение атома для моей души было равносильно разрушению мира: внезапно рухнули самые тяжелые стены. Я бы не удивился, если бы камень стал невидимым перед моими глазами. Наука ... была всего лишь иллюзией, ошибкой...» [15].

Кандинский был не единственным художником, глубоко заинтересовавшимся Блаватской. Поиск более универсальных ценностей и, в особенности, многозначности, лежащей в основе смысла, привел самого уважаемого основателя абстрактного искусства Пита Мондриана в ряды Теософского общества в 1909 году. Мартин Джеймс (Art News) особенно указывает на восточные и неоплатонические идеи, лежащие в основе работ этих художников. «Идеи, относящиеся к дискуссии Мондриана, были распространены в многочисленных текстах и лекциях мадам Блаватской», – заявляет профессор Роберт Уэлш в своей статье «Мондриан и теософия», представленной как вступление в выставку столетия Пита Мондриана, опубликованную музеем Гуггенхайма в Нью-Йорке в 1972 году. Согласно Уэлшу, в своем триптихе «Эволюция» (см. следующую страницу) Мондриан «конкретно ссылается на теософскую доктрину эволюции как на определяющий фактор в истории искусства» Он комментирует:

«Эволюция – это не что иное, как основной постулат космологической системы, предсказанный мадам Блаватской. Эта космология аналогична индуистской и другим мифам, которые подчеркивают

вечный космический цикл творения, смерти и возрождения».

О влиянии Блаватской в современном искусстве особенно свидетельствует каталог, сопровождавший выставку в Лос-Анджелесе «Духовное в искусстве и абстрактная живопись 1890–1985 гг.», в конце которого находится большая картина с изображением Е.П.Б. с двухстраничной статьей по теософии. В нем категорически заявлено, что ее работа широко продвигала оккультное учение в современности, популяризировала идеи о реинкарнации и карме и поощряла сравнительное изучение религии, также как мысль о том, что основные учения великих религий – суть одно.

Библиография

1. *Наше собственное искусство: духовность в современном искусстве*, Роджер Липси (цитируется Сильвией Крэнстон, «Необычайная жизнь и влияние Е. П. Блаватской», стр. 484).

2. Колдуэлл, Дэниел, *Эзотерический мир мадам Блаватской: взгляд на жизнь современного сфинкса*, с. 1.

3. *Предполагается, что Е.П.Б. могла думать о заработке на жизнь профессиональной пианисткой*. Олкотт, *Листы Старого Дневника I:458*. См. также: Крэнстон, р. 43.

4. *Люцифер*, т. VIII, №. 45, 1891, стр. 177–186. *Собрание сочинений*, т. 13, стр. 177.

5. «*От Кешуба до маэстро: Вагнер через лагерь Армии спасения*», Теософ, т. IV, №. 5, 1883. *Собрание сочинений*, т. IV, стр. 333.

6. Хобсбаум, Эрик, *Эпоха крайностей, часть I: «Эпоха катастрофы»*.

7. *Цитата из Иоанна, 7:16* («*Моё учение – не моё, а его, пославшего меня*») введение в том «*Антропогенез*» *Тайной Доктрины*.

8. *Ирландский литературный ренессанс*, Эрнест Бойд.

9. Сильвия Крэнстон, с. 465.

10. Гиббон, Том, *Комнаты в отеле Дарвин*, с. 134–35.

11. *У порога Нового Мира*, Елена Рерих, с. 198.

12. Драйер, Рут, Н. и Е. Рерих, *Духовное путешествие двух великих художников и миротворцев*, с. 30.

13. Там же. с. 31.

14. Сильвия Крэнстон, с. 485.

15. Сихаре, стр. 25. Цитируется Крэнстон.

16. Фрэнк Элгар, Мондриан, стр. 88. Цитируется Крэнстон.

17. Сильвия Крэнстон, с. 487.

18. Там же. с.487.

19. Там же. с. 494.

Перевод О. Байталюк

Життя — загадка, яку треба вміти прийняти і не мучити себе постійним питанням: «В чому сенс мого життя?» Краще самому наповнити своє життя сенсом і важливими для себе речами.

Паоло Коельо

Поетична сторінка

Оксана Мулык

Путь

Ступени, ступени, ступени...
 Которая жизнь позади...
 Сменяются даты рождений,
 Но слышится голос: «Иди»
 Иду. Над обрывною бездной.
 И ветер, и дождь, и пурга
 В попутчиках верных, и песни
 Поют под ногами снега.
 Иду по тропинкам незримым,
 Бреду через топи и дым,
 А сердце, оставив долины,
 Стремится к вершинам седым.
 В котомке, спины не сугуля,
 Вневременной Мудрости слог.
 О, каждая встречная буря,
 Я твой принимаю урок!
 Под натиском гнуться не гоже,
 Коль знанием вечным полна!
 Пускай обморожена кожа,
 Но в сердце буяет весна!
 ...Светлеет рассветное небо,
 Промозглая ночь позади,
 Мне б чаю горячего с хлебом,
 Прилечь бы... Но голос: «Иди!»

Иду! И в заоблачном мире
 Душою встречаю восход!
 Неведомой внутренней силе
 Себя посвящаю, и вот...
 Диск Солнца восходит неспешно!
 Огонь искромётных Лучей!
 Он ими торжественно-нежно
 Касается Сути моей.
 Становится горсточкой пепла
 Земная одежда моя
 На миг от сиянья ослепла...
 Нет, вижу! ... Но это не «я»!
 «Я» – всё, «Я» – от края до края,
 «Я» в каждой травинке теперь.
 Сквозь сердце «Я» Свет пропускаю!
 «Я» – к Солнцу открытая дверь
 Для путника в ночи бездонной,
 И, боль ощущая его,
 Стенанья души утомленной,
 Достигнуть стремлюсь одного:
 В туманные, зыбкие топи
 Свет Высшего Солнца нести,
 Чтоб странник, такой одинокий
 Во тьме не сбивался с Пути.

Резолюції, прийняті Генеральною радою Теософського товариства

Всесвітнє братство

В силу умов, переважаючих у багатьох країнах нині, Генеральна рада заявляє, що, оскільки Теософське товариство виступає за Всесвітнє Братство людей незалежно від раси, віросповідання, статі, касті або кольору шкіри, то будь-яка форма расизму, політика або дії, засновані на дискримінації, заради вигоди одних і на шкоду іншим, суперечать основній суті і цілям Товариства.

Свобода думки

Оскільки Теософське товариство широко поширилося по всьому світу, і його членами стали прибічники усіх релігій, не відмовившись від особливих догматів, вчень і вірувань своїх власних віросповідань, бажано підкреслити той факт, що немає вчення або думки, від кого б воно не походило, яке б будь-яким чином зв'язувало члена Товариства, і якого він не міг би вільно прийняти або відкинути.

Визнання трьох цілей Товариства є єдиною умовою членства. Жоден учитель, жоден автор, починаючи від самої Блаватської, не має ніякого авторитету в плані нав'язування свого вчення або думки членам. Кожен член має рівне право приєднуватися до будь-якої школи думки на власний вибір, але не має права нав'язувати свій вибір іншим. Так само ні кандидат на зайняття якої-небудь посади, ні той що голосує не можуть бути відхилені або відсторонені від голосування через приналежність до якої-небудь школи думки.

Судження або переконання не надають право на привілеї і не служать причиною покарання. Члени Генеральної ради переконливо просять кожного члена Теософського

товариства відстоювати і поступати згідно з цими основними принципами Товариства і без остраху використати своє право на свободу думки і волевиявлення, не виходячи за рамки ввічливості і поваги до інакодумців.

Незалежність товариства

Співпрацюючи з іншими організаціями, чії цілі і діяльність це дозволяють, Теософське товариство являється і повинне залишатися абсолютно незалежним від них. Воно не повинне брати на себе ніяких зобов'язань, окрім своїх власних, і повинно зосередитися на здійсненні власної діяльності в найширшому і всеосяжному плані, з тим, щоб просуватися до досягнення власних цілей і наслідувати Божественну Мудрість, як це відзначається і в абстрактній формі впливає з його назви «Теософське товариство».

Оскільки Всесвітнє Братство і Мудрість не мають визначення і безмежні, оскільки кожен член Товариства має повну свободу думки і дії, Товариство постійно прагне зберігати свої відмінні риси і унікальний характер, залишаючись вільним від зв'язку або ототожнення з якою-небудь іншою організацією.

Про місію

Служити людству зрощуванням все більш глибокого розуміння і здійснення Споконвічної мудрості, духовного само-перетворення та Єдності всього Життя.

Прийнята на засіданні Генеральної Ради ТТ у Міжнародному теософському центрі Наарден, липень 2018 року.

СВІТОЧ

№ 68,
ЖОВТЕНЬ
2022 р.

Орган Теософського Товариства в Україні

Немає релігії, вищої за істину

Цілі Теософського товариства:

- Сформувати зразок Загального людського Братства без відмінності раси, вірування, статі, касты і кольору шкіри.
- Сприяти порівняльному вивченню релігії, філософії і науки.
- Досліджувати непояснені закони Природи і приховані можливості людини.

Редакційна колегія журналу: Головний редактор – Гавриленко С.Й., заступник головного редактора – Березанська Н.І., члени редакції – Калашнікова Р.М. (Кропивницький), Кеденко Л.М. (Дніпро), Мерліц О.П. (Київ), О.Мулик (Житомир).

Запрошуємо всіх щирих теософів, шукачів мудрості до участі в розповсюдженні цього видання.

Ви можете вислати його тим своїм друзям, хто цікавиться теософією, Позачасовою мудрістю. Якщо хтось з ваших друзів бажає отримувати через нас цей електронний журнал, напишіть нам про це за адресою info@theosophy.in.ua

Наше представництво у світовій мережі:

www.theosophy.in.ua

<https://ukr-tos.blogspot.com/>

www.facebook.com/theosophy.in.ua

https://www.youtube.com/channel/UC_Gfg8YO5iaXekyxPf0p_Gg

https://t.me/Theosophy_in_Ukraine

<https://t.me/+ilwrNVYEe0hIZjRi>

